

קנז. מהו חיובו של אומן ששינה ממה שאמרו לו, ועשה כלי אחר מהחומרים שקיבל. ומה דינו כשעשה אותו כלי שהיה צריך, אלא שעשאו כעור (כתוצאה מהתרשלות)? (ק-קא).

כשעשה כלי אחר – לדעת ר' מאיר קנאו בשינוי ואינו משלם אלא דמי החומרים שקיבל. ולר' יהודה נותן לבעלים את הכלי שעשה, והבעלים משלמים לו דמי ההוצאות או השבה – הפחות בשניהם. כאשר עשה האומן אותו כלי ועשאו כעור, גם ר"מ מודה שלעולם ידו על התחונה, והבעלים משלמים לו היציאה או השבת, כנ"ל.

קנח. א. מהן הנפקות בשאלה אם יש שבה סימנים על גבי צמר?
ב. האם הנאת מראה בעלמא אסורה בערלה ובפירות שביעית, ומדוע? (קא)

א. גזל צמר וצבע (מוכן) מאדם אחד, וצבע את הצמר בצבע, והזול מחיר הצמר הצבוע – האם בהשבתו את הצמר הצבוע יוצא ידי השבה של הצבע; כאופן הנ"ל, כשצבע 'קופא' – כל דבר שאין משובח מאותה צביעה (רש"י. והתוס' פרשו שצבע בצורה מכוערת); קוף נטל סימנים של אדם וצבע צמר של אדם אחר – האם יכול בעל הסימנים לטעון: סימנים שלי אצלך, השב לי.
ב. כן. בערלה התרבה מ'ערלים', ובשביעית – מ'תהיה', בהויתה תהא. (ולרבה, או רבא, משמע שאין צריך קרא אליבא דאמת, דחזותא מילתא היא בכ"מ. עתוס').

קנט. א. האם יש קדושת שביעית בעצים? פרט.

ב. האם מותר לעשות את הפעולות המנויות להלן, בגידולי שביעית:

צביעה מסטים וקוצה; תאורה בעצי שמן, המשמשים כאבוקה; משרה וכבוסה ביין של שביעית; הסקה בעלי קנים וגפנים לאחר הביעור; מלוגמא וזילוף ביין שביעית. (קא-קב).

א. סתם עצים, המיועדים להסקה, הנאתן אחר ביעורם, ואין בהם קדושת שביעית. (ולשיטה אחת בתוס', לר' יוסי יש ק"ש אף בעצי הסקה).

עצים שסתמן לצביעה – חלה עליהם ק"ש (ואסורים לאחר הביעור אף בהסק).

עצים שיש שאוכלין אותם ויש שמסיקים בהם, כעלי גפנים וקנים – תלוי במחשבת האדם בעת לקיטתם.

עצים העשויים להאיר כאבוקה – לת"ק לא חלה עליהן ק"ש, ולר' יוסי – מועילה מחשבה בשעת לקיטה להחל עליהם ק"ש. (כן תלה רב כהנא במחלוקתם. ולא מבואר אם רבא פליג).

ב. צביעה מסטים וקוצה – אסורה, כסחורה. (כן כתב רש"י. והרבה אחרונים תמהו עליו מכמה מקומות. ויישבו דבריו בפנים שונות).

תאורה בעצי דמשחא – רבא אמר שמותר, לפי שסתם עצים להסקה הם עומדים, ורב כהנא תלה זאת במחלוקת תנאים (ולא מבואר אם רבא פליג).

משרה וכבוסה – מחלוקת ת"ק ור' יוסי.

הסקה בעלי גפנים וקנים לאחר זמן הביעור – אם ליקטן לשם כך – מותר, ואם לשם אכילה – אסור. מלוגמא וזילוף – אסורין.

קס. א. מה ענינו של הכלל 'אין סדר למשנה'?

ב. מחלוקת בבבא קמא וסתם בבבא מציעא – האם הלכה כסתם? (קב).

א. פעמים היה שונה התנא שלא על הסדר (שנכתב), ולכן אין ללמוד מכך שיש סתם לאחר מחלוקת שהלכה כסתם. ואולם אין אומרים כן אלא בשני מסכתות, אבל במסכת אחת – יש סדר.

ב. נחלקו בדבר רב הונא ורב יוסף, האם נחשבות כמסכת אחת והלכה כסתם, או לא. (ולפי ה'איבעית אימא' אפשר שאפילו לרב יוסף ידונו כשתי מסכתות).

קסא. שליה שנשתלח לעשות סחורה (עם הסכם על חלוקת הרווחים), ושינה מדעת שולחו, והרויח – למי שייך אותו הרווח? (קב:)

לדעת ר' יוחנן, שנוי הדבר במחלוקת ר' מאיר ור' יהודה אם 'שינוי' קונה לו. (ובני מערבא חלקו על כך, שכיון שאינו שלוחו בדבר זה, לא נקנתה הסחורה למשלח).
 ולדעת ר' אלעזר, גם לר' מאיר אין זה נחשב שינוי מדעת המשלח, כיון שעכ"פ הרוויח בעסקו. ולכן חולקים ברווחים כפי שסיכמו מלכתחילה.

קסב. ראובן נתן מעות לשמעון שיביא לו בהם פירות, והלך שמעון ומכר את הפירות ללוי – האם זכאי ראובן ליטול את דמי הפירות כפי מחירם עתה, ביוקר, או אינו רשאי אלא ליטול כפי מה שנתן? (קג).

אם כבר זכה בפירות בקנין, ולאחר שנתייקרו מכרם שמעון, נוטל את המחיר היקר. ואם לא קנאם, אלא שנתן לו מעות מראש באמנה – אסור לו ליטול דמים כמחיר היוקר, שנראה כרבית. ואולם אם כששמעון מכרם ללוי, אמר לו שפירות של ראובן הוא מוכר לו – הרי אותם דמים ששילם (שהם כפי מחיר היקר) של ראובן הם.

קסג. למסקנת הסוגיא, מה דין חיוב התשלומין במקרים דלהלן? (פרט הדין בכל אחד, באופן שכפר ונשבע לשקר ואח"כ הודה, ובאופן שלא נשבע):
 א. לקח מאחד מחמשה בני אדם ואינו יודע מאיזה.
 ב. גזל מאחד מחמשה בני אדם ואינו יודע מאיזה.
 ג. גזל שוה פרוטה והלך הנגזל למקום רחוק. (קג-קד).

א. ישנה דעת תנאים אחת שנחלקו בדבר ר' טרפון ור' עקיבא, אם מניח דמים ביניהם ומסתלק (כך מבואר ב'מעשה דחסדי אחד', וביבמות קיב:). ודעת ר' שמעון בן אלעזר, שלא נחלקו על כך שמניח ומסתלק. (ואף לצאת ידי שמים אינו חייב. תוס' כאן. וע' רמב"ם מכירה כב; תוס' ב"מ לו:).
 ואם נשבע לשקר והודה – דינו כגזילה (ע' סעיף ב).

ב. לר"ט – מניח גזילה ומסתלק (ולא שיניח ביניהם שיקחנה, אלא יניח עד שיתברר הדבר – ב"מ לו:), בין נשבע בין לא נשבע, אלא שאינו יוצא ידי שמים עד שישב לנגזל האמיתי (ע' רש"י ומהרש"א), ולר"ע – בין נשבע בין לא נשבע חייב להשיב לכל אחד ואחד (אלא שאם נשבע חייב מדין התורה, ואם לא נשבע, משמע בגמרא שחייב מקנס חכמים).

ג. אם לא נשבע לשקר – אין צורך להוליכו אחריו למדי, ואם נשבע לשקר, אינו מתכפר לו עד שיבוא לידו. (בין לר"ט בין לר"ע – רש"י. וממהרש"א מבואר שאפילו לצאת ידי שמים אינו חייב ללא שבועה, דהוי כפקדון).

קסד. אדם שנשלח להחזיר חוב לבעליו, באלו מן המקרים דלהלן פקעה האחריות מאותו שנשתלח אליו (הלוה, השואל, הגזול וכ"ו) ובאלו לא פקעה אחריותו?

א. שלחו ללא עדים.

ב. שלחו בפני בעדים.

ג. לא שלחו ממש, אלא ביקש שימציא את עצמו לאותו אדם, כדי שישלחנו הוא.

ד. נתן לו אגרת שעליו מופיע חותמו (דיוקני').

ה. עדים חתומים על אותה אגרת. (קד)

א. לא נפקעה אחריות המשלח.

ב. לרב חסדא – נפקעה אחריותו, ולרבה – לא נפקעה.

ג-ד. לא נפקעה האחריות מהמשלח.

ה. לשמואל – לא נפקעה האחריות, ולר' יוחנן – נפקעה.

קסה. מהן שלש ההוכחות המוזכרות בסוגיא, לכך ש'חומשא – ממונא'. (קד:)

מכך שהוצרך התנא לומר שאינו חייב לילך אחריו למדי, משמע שממון של חברו הוא שמונח בידו (רש"י. וי"מ באופן אחר); מכך שאם נשבע על החומש – נותן חומש על החומש; וכן מדברי הברייתא שיורשים חייבים בקרן וחומש של אביהם.